
EDITORIAL

Melden van bijwerkingen: daar wordt iedereen beter van!

Een geneesmiddel doet - hopelijk - wat je wilt, maar het doet soms ook iets dat je niet wilt. Werkingen bijwerkingen van geneesmiddelen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Bijwerkingen komen deels naar voren tijdens het onderzoek van een geneesmiddel voor registratie en staan vermeld in de bijsluiters. Maar niet alle bijwerkingen van een geneesmiddel zijn dan al bekend. Sommige bijwerkingen, die soms zeer ernstig kunnen zijn, komen pas aan het licht als het geneesmiddel in de praktijk al door veel meer patiënten wordt gebruikt. Ook treden sommige bijwerkingen pas na langdurig gebruik op. Er zijn ook bijwerkingen die pas optreden in wisselwerking met andere medicijnen.

Waarom melden?

Het melden van bijwerkingen is cruciaal voor een betrouwbare veiligheidsbewaking van geneesmiddelen. Het verzamelen, registreren en analyseren van gegevens over bijwerkingen levert kennis op, die eerder niet of onvoldoende bekend was. Een substantieel deel van de gevonden veiligheidsrisico's en daaruit volgende maatregelen komen voort uit het meldsysteem.

Het aantal meldingen door patiënten is de afgelopen jaren gestegen, maar het aantal meldingen door zorgverleners daalt juist. Dat is een zorgelijke ontwikkeling. De klinische observatie van een mogelijke bijwerking is een onmisbare schakel als het om de detectie van mogelijke nieuwe informatie gaat. Zij zijn een belangrijke thermometer voor wat zich in de praktijk voordoet. Helaas zien veel zorgverleners het melden van bijwerkingen (nog) niet als onderdeel van hun professioneel handelen. Terwijl ze volgens de Geneesmiddelenwet sinds 2007 verplicht zijn alle ernstige bijwerkingen te melden.....

Waarom kennis bijwerkingen belangrijk?

Als er veiligheidsproblemen zijn, kunnen er maatregelen genomen worden door daartoe bevoegde instanties zoals het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG). Er kan reden zijn een middel van de markt te halen, maar het kan ook gaan om een aanscherping voor wie het voor-geschreven mag

worden, of om een verplichte screening op potentiële ernstige bijwerkingen bij gebruik. Verder speelt kennis over bijwerkingen een rol bij de keuzes die er zijn bij het voorschrijven van geneesmiddelen. Maar ook bij het tijdig herkennen van bijwerkingen. Zo is het van groot belang, hoewel het niet vaak voor komt, dat een longembolie na pilgebruik, of een alveesklierontsteking bij een anti-schimmelmiddel tijdig herkend worden. Ook kan een gang door het medische circuit voorkomen worden als bij klachten aan een bijwerking wordt gedacht. De hoestprikkels bij ACE-remmers is een klassieker, maar de neuropathie bij gebruik van statines is nog wat minder bekend. Tot slot kunnen bijwerkingen na een goed advies soms ook voorkomen worden. Zoals bijvoorbeeld het advies om bij hogere doseringen doxycycline niet te gaan zonnebaden. Dat kan namelijk leiden tot nagelloslating.

Wat melden?

Moeten alle bijwerkingen worden gemeld? Nee, dat kan natuurlijk niet. Maar wel vooral die waarvan je vindt dat collega zorgverleners en/of patiënten het moeten weten. Dat kunnen vermoedens van potentiële nieuwe bijwerkingen of bijzondere aspecten van bekende bijwerkingen zijn, zoals ernst en beloop of het risico op het niet (h)erkennen in de praktijk.

Melden kan via lareb.nl of de Bijwerking App.

Agnes Kant, epidemioloog, directeur Bijwerkingencentrum Lareb

Fotograaf Frank Groeliken